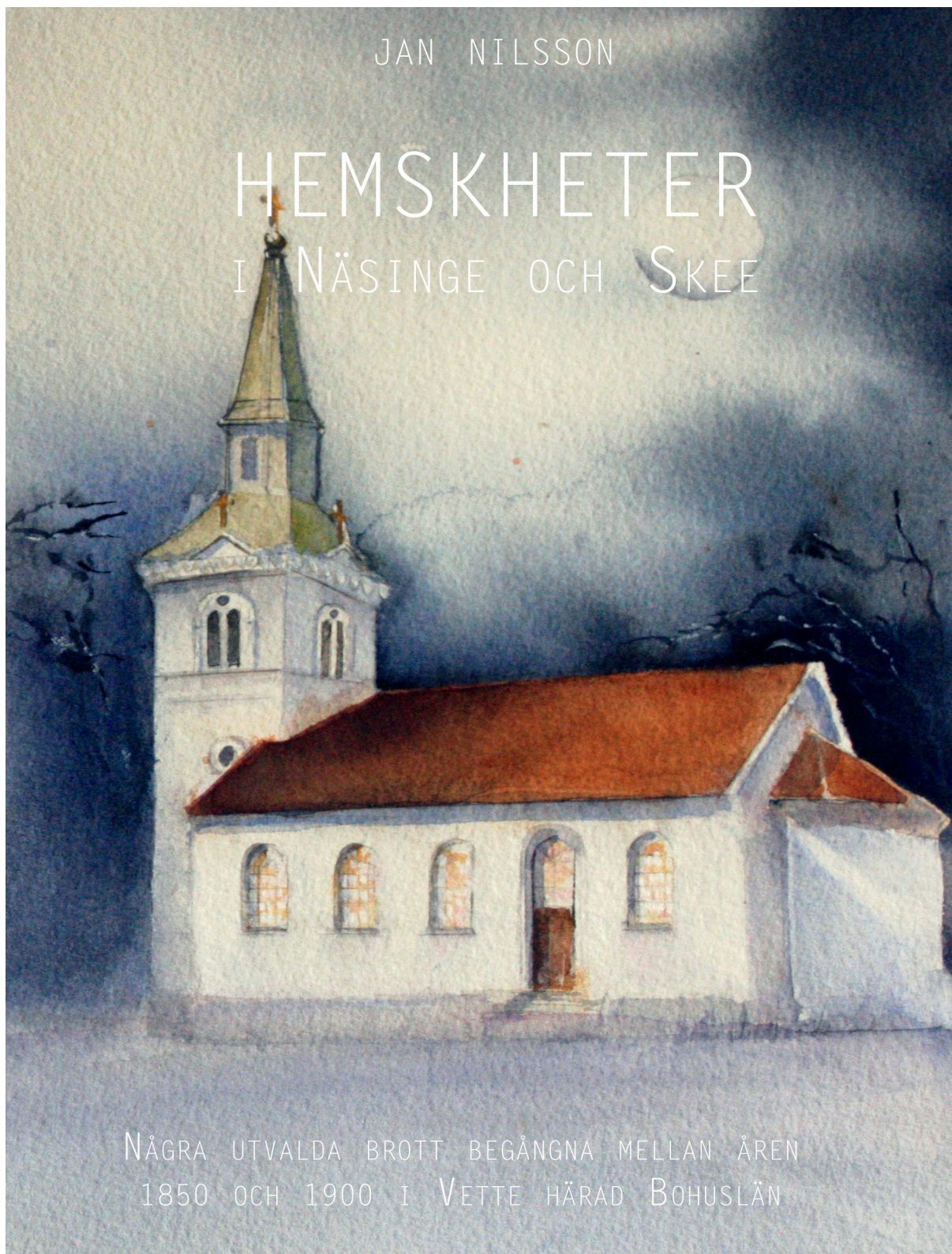

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I NÄSINGE OCH SKEE

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

22. UTPRESSNING, MISSHANDEL
BEGÅNGET: 1896
GÄRNINGSMAN: ARVID KARL FRIDOLF ROSANDER
CARL OSKAR GUSTAFSSON

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281436.b7800

**Protokoll hållet vid
urtima ting med Vette
härad på tingsstället
i Strömstad den 30 Novem-
ber 1896**

No 1

Sedan Krlmn i häradet F W Bendroth i skrifvelse som den 17 i denna månad kommit Domhafvanden tillhanda anmält, att efterlyste stenhuggaren Arvid Karl Fridolf Rosander blifvit häktad och till Kronohäktet i Uddevalla införpassad i afbidan på ransakning för misshandel m.m. har Domhafvanden utsatt denna dag för ransakningens förtagande och hit från Koronohäktet reqvirerat häktade Rosander. Då detta ransakningsmål nu företages, tillstädekomma i närvaro af Krlmn Bendroth såsom åkl Handlanden Oscar Qvicklund i Risängen och Johannes Johansson i Sör Slön såsom målsegare, hvarjemte Rosander inställes för Rätten af honom från kronohäktet åtföljande fånggevaldigern P A Bergendahl.

Åkl inlemnar för upplysning i målet att polisprotokoll med denna lydelse:

“Protokoll hållet etc

Litt A

v281436.b7830

Litt A

**Protokoll, hållet å Sör
Slön och Hedängen den 2
Augusti 1896.**

S.D. Sedan Hemmasonen Johannes Johansson i Sör Slön och Handlanden Oskar Qvicklund i Risängen anmält, att de sistlidne gårdag omkring kl 10 på aftonen under resa från stenbryggan vid Nöddö till sina hem blifvit öfverfallna, misshandlade och fräntvingade penningar af Stenhuggaren Rosander, nu kallande sig Stenqvist, jemte annan för dem okänd stenhuggare från Hedängen, har undertecknad, t f kronolänsman, denna dag härstädes inställt sig för att i anledning af angifvelsen hålla förhör, dervid följande personer berätta:

1. misshandlade Johannes Johansson i Sör Slön: att han jemte andre målsegaren, Oscar Qvicklund, varit i något ärende ute vid stenbryggan å Nöddö sistlidne gårdagsafton och återvändt derifrån vid 10-tiden; att då de hunnit fram till Hedängen några stenhuggare kommit fram till dem och begärde bränvin, men då sådant nekades dem, hotade de målsegarna med stryk; att Qvicklund då sprungit för att hemta hjälp och Johansson, som färdades åkande, fortsatte vägen framåt tills han hunnit fram till en å vägen befintlig grind, der han öfverfölls med slag och sparkningar, så att blodet flöt ur flera deraf förorsake sår i ansigtet; att då han efter misshandeln åter kommit upp hade en person kommit fram, bärande en sönderrifven rock och påstått, att Johansson sönderrifvit rocken, hvarför han skulle betala densamma, dertill Johansson genmält, att om han sönderfläkt rocken, skulle han låna penningar af sin kamrat för att betala med; samt att Qvicklund då kommit åter och våldsverkarna vändt sig mot honom; och

2. misshandlade Oscar Qvicklund i Risängen: att till en början så tillgådt, som Johansson berättat, men att då han, efter tillfrågan af, som han tror Rosander, “om de skulle vara med eller utan klack” fick ett svårt slag vid ena tinningen, sprang han för att söka

hjälp och mötte då drängen Martin Hellberg samt stenhuggaren Adolf Jonsson, hvilka medföljde honom till platsen, der våldet skett och der de då funno Johansson mycket blodig; att Stenhuggarne Adolf Karl Fridolf Rosander och Oscar Gustafsson då kommo fram och, under hot om ytterligare misshandel, ville tilltvinga sig penningar för det en deras rock blifvit sönderrifven, tilläggande, att, om penningar ej lemnade, skulle han få upplefva en natt, om han komme att öfverlefva den, så att han aldrig skulle glömma den; att Rosander och Gustafsson dervid fattat honom, en i hvardera armen, och fört honom mellan sig som en fånge upp till Handlanden Hans Olausson i Hedängen, hos hvilken de påstodo han skulle låna penningar och betala dem med; att då de framkommit till trappan till nämnde Olaussons bostad förbjödo de andra att följa med in, än de båda sjelfva och målsegaren; att då de inkommit i Olaussons bostad hotade de målsegaren med döden derest han ej lydde dem och af Olausson lånade 35 kronor och läto dem få; att Olausson och dennes hustru Olena Andersdotter erbjödo sig då att låna målsegaren beloppet för att rädda honom unden vidare misshandel, hvilket erbjudande målsegaren mottog, enär han var öfvertygad om, att våldsverkarna skulle verkställa hotet; samt att Olausson derefter uppräknade beloppet och lade framför målsegaren på bordet, hvilket belopp Rosander och Gustafsson tillgrepo.

3. Stenhuggaren Adolf Jonasson: att han, såsom målsegaren Qvicklund berättade, afföljt denne till platsen, der misshandeln egt rum, för att göra hvad han kunde för målsegarnas fredande; att då de ditkommo funno de Johansson slagen och mycket nedblodad; att Rosander och Gustafsson ville tvinga sig till penningar af Qvicklund, dervid de fasttog denne och, under hot om våld, förde honom till Hans Olaussons bostad; samt att Jonsson ej var med derinne.

4. Stenhuggaren Alfred Larsson: att han sistlidne gårdagsafton stod vid ingången till Anton Simonssons hus och fick då se Rosander och Gustafsson öfverfalla och slå Johansson flere gånger under uttryck, att om han stod upp skulle han få stryk så att han somnade; att sedan Qvicklund tillkommit de vändt sig mot honom, dervid han började springa, men eftersattes och fasttogs; att under hot, att om han ej lemnade dem 35 Kronor, skulle han dödas, förde de Qvicklund upp till Hans Olaussons för att der skaffa begärda beloppet; samt att Qvicklund ej kunde undkomma, utan under synbarligen trängande fara lofvade hvad de fordrade.

Rosander och Gustafsson, hvilka om undertecknades ankomst underrättats, hade begifvit sig till den närbelägna skogen och kunde ej anträffas.

Som ofvan

Rudolf Persson

Rätt utdraget betygar

F W Bendroth

Efter uppläsandet häraf berättar målsegarne:

Qvicklund: att då målsegarne den 1ste sistlidne Augusti på aftonen från en stenbrygga vid Nöddö, hvarest de hemtat handelsvaror, ankommo till Hedängen, blefvo de antastade af en hop stenhuggare, som ifrigt efterfrågade bränvin och som stenhuggarne i orten är sig kända för våldsamt uppträdande och misshandel å personer utan anledning blef Qvicklund förskräckt vid deras uppträdande och begaf sig springanade bort sedan han erhållit ett slag i hufvudet samt mötte snart drängen Martin Hellberg och stenhuggaren Adolf Jonsson, hvilka Qvicklund kände och uppmanade att försvara honom mot de andra

Stenhuggarne. I deras sällskap återvände Qvicklund fram mot Hedängen för att efterhöra om målsegaren Johansson, som vid stenhuggarnes uppträdande åkande begifvit sig bort, lyckats komma undan, men anträffade honom illa slagen liggande på vägen vid en grind i närheten af Anton Simonssons i Hedängen bostad.

Sdn och Stenhuggaren Oscar Gustafsson rusade då fram mot Qvicklund och affodrade honom penningar för en deras rock eller jacka som skulle hafva blifvit sönderrifven och då de hotade honom med ytterligare misshandel om icke penningar genast lemnades, försökte han för andra gången springa sig till räddning men blef upphunnen af sdn och Oscar Gustafsson, hvilka togo honom under hvardera armen och tvingade honom under hot om stryk att medfölja till Handlanden Hans Olausson i Hedängen och der skaffa penningar för den sönderrifna jackan. Som de hos Hans Olausson uppträdde alltmer och mer pockande vågade Qvicklund icke underlåta att anskaffa den fordrade penningssumman 25 Kr men någon jacka hvarom fråga var, hade han icke sönderrifvit ock icke ens sett. Qvicklund tror att sdn och Oscar Gustafsson hittade på talet om jackan för att under någon uppdyktad förevändning kunna tilltvinga sig penningar. Hade Qvicklund icke fruktat för svårare misshandel, hade han icke lemnat några penningar till sdn och Oscar Gustafsson, hvilka voro för honom alldeles främmande. Under talet om penningar hos Hans Olausson var det företrädesvis Oscar Gustafsson som förde ordet och var mest hotande i sina uttryck, men han understöddes hela tiden af sdn, som flera gånger tillsade Qvicklund att han borde förstå att han icke kunde undgå att lemna penningar för jackan. Johannes Johansson berättar att han icke har något annat att tillägga hvad polisprotokollet innehåller än att han, då Qvicklund efter framkomsten till Hedängen springande begifvit sig undan för de hotfullt uppträdande Stenhuggarne sökte att åkande rädda sig för misshandel, men blef upphunnen vid en grind på vägen samt nedtrycktes från lasset och erhöll flera slag så att han blef sanslös, hvarefter han på en lång stund icke visste hvad som tilldragit sig. Då han åter kom till sans var Qvicklund och stenhuggarne borta och begaf sig då åkande bort det fortaste han kunde.

Åkl inlemnar följande läkarebevis:

“Läkareintyg etc

Litt B

v281436.b7850

Litt B

Läkareintyg:

Hemmasonen Johannes Johansson från Sör Slön i Skee socken har idag af mig undersökts och dervid företett följande genom yttre våld uppkomna skador i ansigtet:

Venstra ansigtshalfvan är uppdrifven och vanställd, i synnerhet rundt om venstra ögat, som nästan är igensvullet, och der huden genom blodutådring i underhudsväfnaden är blåaktigt missfärgad.

Å båda ögonen förefinnas under bindehinnorna såväl å ögonlocken som å ögonkloten talrika ärt- och kaffebönsstora ljusröda blodutådringar af synbarligen färskt datum.

Strax ofvan venstra ögonbrynet äfvensom å hakan är huden på ett stjärnformigt, ärtstort område pergamentlikt intorkad med blödning i underhudsväfven och bristning i huden;

Näsöppningarne äro besudlade af intorkadt blod.

Sålunda befunnet, hvilket härmed på heder och samvete intygas.

Strömstad den 2 Augusti 1896

Conrad Cavelli-Björkman

Legitim läkare

Sdn vidgår på fråga att han deltog i åtalade misshandeln mot målsegarne men påstår att det var hans kamrat Oscar Gustafsson som tvingade Qvicklund att anskaffa pennin-
garne och att sdn icke hotade någon af målsegarne till lifvet. Sdn säger sig icke heller kunna uppgifva huru många stenhuggare som antastade målsegarne vid deras ankomst till Hedängen ty han hade kort förut dit ankommit och icke hunnit erhålla arbete vid stenhuggeriet. I öfrigt berättar sdn om sina lefnadsförhållanden att han är 22 år gammal och född i Vestervik och att hans fader, som nu är död, äfven varit stenhuggare. Modern lefver och vistas fortfarande i Vestervik och har utom sdn en annan son och två döttrar. Sdn har i Vestervik gått i Folkskola och komfirmerats till sin 1ste nattvardsgång samt kan läsa och skriva men icke lärt sig något annat yrke än stenhuggeri. Vid 17 års ålder begaf sig sdn från Vestervik till Stenhuggerierna i Blekinge och erhöll anställning på Tärnö, hvarest han arbetade omkring sex månader. Från Tärnö begaf sig sdn till Bohuslän hvarest han arbetat på flera ställen men företrädesvis på konsul Möllers i Lysekil stenhuggerier äfvensom på Malmön. Ett par gånger har han äfven varit i Norge och kom just från Fredrikshald till Hedängen men med anledning af åtalade uppträdet och påfordrad polisundersökning begaf sig sdn från Hedängen hem till Vestervik der han på grund af efterlysning häktades. Han har förut varit tilltalad för misshandel hvarå döden följde och dömdes af underrätt och Hofrätt till tre års straffarbet som Högsta Domstolen nedsattes till 1 års str arbete som han undergick vid Kronohäktet i Uddevalla år 1892. Uppmanad att erkänna sin delaktighet i åtalade misshandeln yttrar sdn: "att han inte just vidare slog Johansson" och bestrider att han på annat sätt deltagit i Oscar Gustafssons hot mot Qvicklund för att aftvinga honom penningar än att han hjälpte Oscar Gustafsson att föra Qvicklund till Hans Olausson i Hedängen, hvarest Qvicklund, såsom förut är berättat, lånade och till Gustafsson aflemnade 35 Kr.

Sedan Qvicklund påstått, att ehuru Gustafsson var den som egentligen förde ordet då han aftvingades penningarna, så anser Qvicklund som var fullkomligt lika delaktig, ty hade icke sdn varit med, hade Qvicklund möjligen sett sig någon utväg till räddning.

Åklagaren påfordrar vittnesförhör med Hans Olausson i Hedängen och dennes hustru Olena Andersdotter, Drängen Martin Hellberg samt Stenhuggarne Adolf Jonsson och Alfred Larsson i Hedängen, hvilka alla äro vid Rätten närvarande och få utan hinder af känt jäf aflägga ed, på hvilken de efter varning för dess missbruk höras en i sender och vittna sålunda:

1. Olena Andersdotter: mellan kl 10 och 11 på aftonen den 1 sistlidne Augusti kom folk och knackade på dörren till vittnets och hennes mans bostad och då vittnet såg ut, syntes utanför flera personer och in trädde målsegaren Qvicklund, åtföljd af sdn och Oscar Gustafsson. Målsegaren sade sig vara tvingad att medfölja för att åt sdn och hans kamrat anskaffa 35 Kr som de fordrade för att han skulle till dem utgifva. Qvicklund gjorde flera försök att komma ifrån denna deras fordran och sade att han ingenting var dem skyldig men Oscar Gustafsson upprepade flera gånger att han icke gick från stället förrän han af Qvicklund bekommit 35 Kr för en jacka som han uppgaf hafva blifvit för honom sönderrifven och sdn understödde alltjemt Oscar Gustafssons yrkande dervid sdns ord föllo ungefär sålunda: "Du vet att han får lof att ha pengar för den sönderrifna jackan". Dessa yttranden upprepades flera gånger med förklarande derjemte att Qvicklund skulle få mera stryk om han icke lemnade betalning för jackan och sdn ehuru mindre hödljudd än Gustafsson upprepade flera gånger: "du vet nog att han får lof att ha betalning för jackan". Då Qvicklund slutligen icke såg sig någon utväg att komma ifrån sina förföljare, begärde

han slutligen att få låna 35 Kr af vittnets man, en begäran som denne gerna efterkom, emedan han hoppades att om sdn och Gustafsson fingo den påfordrade penningssumman, de skulle aflägsna sig från stället. Vittnets öfvertygelse är att Qvicklund hade blifvit ytterliagre misshandlad om sdn och Gustafsson icke bekommit penningar men så snart vittnets man framlemnat 35 Kr, togos dessa penningar om hand af Gustafsson, hvarefter såväl denne som sdn aflägsnade sig. Som vittnets man trodde att stenhuggarne härigenom blifvit tillfredsställda, tillsade han makarnes piga att för natten bädda åt Qvicklund, hvilken de förut icke hade vågat hysa för fruktan för öfverfall at stenhuggarne, men Qvicklund afböjde anbudet att stanna qvar under yttrande att han skulle gå och taga reda på sin kamrat som blifvit så illa slagen att Qvicklund icke visste om han var död eller lefvande. På begäran af Qvicklund medföljde honom från vittnets bostad till Risängen två af vittnets man använda snickare. Under uppträdet, som räckte en längre stund stund inkom i vittnets bostad sdns broder Stenqvist, men han kom icke att deltaga i hotet mot Qvicklund utan uppmanades af sdn att tiga. Vittnet vet icke om Gustafsson ensam behöll penningarne eller om han delade med sig der af åt sdn och andra stenhuggare. Vidkändt.

2. Hans Olausson: vittnet berättar i fullkomlig öfverensstämmelse med sin hustru med tillägg att uppträdet hos vittnena räckte ungefär en timma och att äfven vittnena voro rädda för fridstörarna och därför angelägna att blifva af med dem, på grund hvaraf vittnet icke heller var obenägen att lemna Qvicklund såsom lån 35 Kr, i förhoppning om att sdn och Gustafsson, sedan de erhållit penningar, skulle begifva sig bort, hvilket de äfven gjorde. Då sdn och Gustafsson såsom skäl för deras pockande på penningar, föregåfvo att Qvicklund rifvit sönder en jacka, bedyrade han många gånger att han var oskyldig härtill och att han icke visste hvad det var för en jacka, hvarom de talade. Härtill genmålde Gustafsson och sdn alltjemt att de icke gingo från ställe förr än de fingo penningar för jackan, men att de, så fort de fått penningar, skulle följa Qvicklund till Risängen; och vittnet tror fullt och fast att Gustafsson och sdn satt i verket sitt hot om misshandel, om de icke fått penningar tilläggande vittnet på åklagarens fråga att vittnet anser trängande fara hafva varit för handen för Qvicklund, om han icke hade kunnat anskaffa penningar. Vittnet såg icke någon jacka och vet icke heller, om någon sådan blifvit sönderrifven. Vittnet vet icke heller om sdn erhöll någon andel af de penningar han och Gustafsson aftvingade Qvicklund. Vidkändt.

3. Martin Hellberg: Ifrågavarande afton kom Qvicklund springande mot vittnet och nästa vittne Adolf Jonsson och omtalade att han blifvit öfverfallen af några för honom obekanta stenhuggare samt bad vittnet och Jonsson följa med och se efter hvad det var för några. Han sade, att de illa slagit hans kamrat Johansson som körde ett lass med varor och att de troligen vältat både häst och åkdon i diket. Då Qvicklund, åtföljd af vittnet, kom tillbaka upp mot vägen, blef han omringad af flere personer under hotfulla åtbörder och begaf sig då för andra gången springande undan men eftersattes och upphanns af Oskar Gustafsson och sdn hvilken senare yttrade till Qvicklund: "du måste betala 35 Kr för jackan eljes får du stryk", hvartill Qvicklund sade: "jag skall betala". Han fördes emellertid af sdn och Gustafsson upp mot Hans Olaussons bostad och hvad der tilldrog sig vet icke vittnet, som emellertid iakttog, att en person i hastig fart körde bort ifrån Hedängen, då vittnet i Qvicklunds sällskap dit framkom. Vidkändt.

4. Adolf Jonsson: Vittnet som jemte Hellberg mötte Qvicklund och äfven följde honom fram mot Hedängen, berättar härom i fullkomlig öfverensstämmelse med Hellberg med den förändring att vittnet icke hörde huru mycket penningar sdn affordrade Qvicklund, då han hotade honom med stryk. Vittnet hörde äfven sdn tala om en sönderrifven jacka

men huru härmed förhöll sig vet icke vittnet som igen jacka såg. Vidkändt.

5: Alfred Larsson: Ifrågavarande afton såg vittnet målsegaren Johansson köra en kärra på vägen förbi Hedängen, förföljd af sdn Oskar Gustafsson och andra stenhuggare. Gustafsson hade fattat tag i kärran och hängde i denna släpande mot vägen och möjligen blef då hans jacka skadad. Vid en grind på vägen måste Johansson stanna och blef då upphunnen af sina förföljare och rycktes ned af kärran och erhöll af Gustafsson flera slag så att vittnet såg att målsegaren blef blodig. Om sdn äfven slog målsegaren vet icke vittnet. Efter misshandeln af målsegaren, blef målsegaren sittande vid vägkanten å diket och efter en stund kom Qvicklund till stället och blef äfven han då anfallen af stenhuggarne. Qvicklund begaf sig springande undan bort till en sädesåker men eftersattes af Gustafsson och sdn, hvilka då den hunno honom togo honom en under vardera armen och tillsade honom att betala en jacka och hotade honom med lifvets förlust om så ej skedde men vittnet kunde icke höra antingen det var sdn eller Gustafsson som fällde detta hotfulla yttrande. Emellertid såg vittnet sdn och hans kamrat föra Qvicklund på förenämnda sätt till Hans Olaussons bostad men hvad som der tilldrog sig vet icke vittnet. Huruvida sdn eller Gustafsson kommit att utföra sitt hot att taga Qvicklunds lif, om penningar icke anskaffades, vågar vittnet icke bestämma. Vidkändt.

Alla vittnen äro boende 16 kilometer från tingsstället och tillerkännas i fordrad ersättning för sin inställelse skjutspenningar för en häst fram och åter från deras hemvist till Strömsstad samt dessutom En Kr 50 öre i traktamente för en dag att af allänna medel gäldas.

Sdn erkänner vittnesmålen men vill icke megifva att han hotat Qvicklund till lifvet samt påstår att Oskar Gustafsson ensam behöll de penningar han aftvingade Qvicklund. Sdn säger att under uppträdet en jacka blifvit sönderrifven för Gustafsson, men vet icke på hvad sätt detta skedde.

Qvicklund yttrar att han har sig bekant att sdn och Gustafsson nästföljande dag efter uppträdet afsände penningar från Skee poststation, den ene 5 och den andre 10 Kr och anser Qvicklund att häraf är uppenbart att sdn fick sin andel af de penningar som aftvingades Qvicklund.

Åklagaren anhåller om uppskof för att om möjligt få Oskar Gustafsson inmanad i häkte och för att anskaffa prestbevis om sdn och finner med bifall härtill HdRn skäligt utställa ransakningen till vidare handläggning Fredagen den 18 instundande December, då målsegarne, om de akta nödigt, skola åter härstädes möta jemte åklagaren, som det åligger förete sdn prestbevis samt att hafva till hörande inkalla de vittnen som ytterligare kunna vara tillgängliga; skolande sdn i afbidan på ransakningens fortsättning till kronohäktet i Uddevalla åter införpassas. Som ofvan

F D Carlborg

**Protokoll, hållet vid
urtima ting med Vette
härad på tingsstället
i Strömstad den 18 Decem-
ber 1896**

No 1

Till följd af HdRns beslut vid urtima ting den 30 sistlidne November företages nu till vidare handläggning derifrån uppskjutna ransakningsmålet ang Kronolänsmannen F W Bendroths åtal mot häktade stnehuggaren Arvid Karl Fridolf Rosander från Westervik för misshandel m.m. och har Domhufvanden från kronohäktet i Uddevalla hit rqvirerat icke blott häktade Rosander utan äfven dennes medbrottsling Oskar Gustafsson från Lysekil, hvilken sedan sistlidne urtima tinget äfven blifvit i häkte inmanad.

Inför Rätten tillstädeskomma åkl och målsegaren Oskar Qvicklund, som företer fullmakt för målsegaren Johan Johansson i Sör Slön, att jemväl föra dennes talan, emedan han är af sjukdom hindrad att sjelf uppvakta vid Rätten. De båda häktade inställes af dem från Uddevalla åtföljande fänggevaldigern P A Bergendahl.

Protokollet för sista ransakningen läses och lemnas utan anmärkning men åkl yttrar att Rosanders uppgift att han af Kongl Majt blifvit ådömd Ett års straffarbete icke var riktig, emedan det åtal, som föranledde domen aldrig kom under Kongl Majts pröfning, Rosander som af Tunge Stängenäs och Sörbygdens Häradsrätt blifvit för dråp i hastigt mod dömd till 3 års straffarbete klagade häröfver i Kongl Majts och Göta Rikets Hofrätt som på anförde skäl nedsatte straffet till Ett års straffarbete genom utslag den 20 Dec 1892, som icke blifvit öfverklagad. Enligt bevis från Fängelsedirektören vid Uddevalla Kronohäkte har Rosander der undergått det honom af Hofrätten ådömda straffet.

Qvicklund upplyser på fråga att han icke hade i sina händer de 35 Kr som sdna tvingade honom att låna af Hans Olausson utan så snart denne framlemnade penningarna och lagt dem i från sig på bordet, satte sig Oskar Gustafsson genast i besittning af dem. Hade icke Qvicklund blifvit så uppskrämd af sdnas hotfulla yttranden, att de skulle slå ihjel honom, om han icke anskaffade penningar, så hade han icke begärt att få låna af Hans Olausson. Om det var sdna eller någon annan af stenhuggarne, som slog Qvicklund vid hans ankomst till Hedängen säger han sig icke veta.

Sdna säga på fråga, att de icke kände hvarandra, innan de träffades vid Hedängen och Oskar Gustafsson säga sig icke känna jäf mot de vid förra ransakningen åhörda vittnena samt att han erkänner deras afgifna berättelser utom beträffande Alfred Larssons uppgift att han fattat tag i Johan Johanssons kärra och släpande mot vägen hängt fast vid densamma. Han tror icke heller att han tillfogat Johan Johansson alla de i Doktor Cavallis läkareattest omnämnda skador. Utom sdna voro 8 á 10 stenhuggare nere vid Hedängen vid det tillfälle då åtalade uppträdde egde rum och Gustafsson tror att jemte sdne några af de andra slagit Johansson. Att Gustafsson tvingade Oskar Qvicklund att anskaffa 35 Kr vidgår Gustafsson och påstår att han ensam behöllo alla penningarne.

Rosander vidgår, att han den 2 Augusti sände sin moder 5 Kr, men säger att han sjelf förtjenat dessa penningar och fick dem icke af Gustafsson.

Åkl inlemnar sdnas prestbevis, som här införeas med denna lydelse:

“Prestbetyg för Stenhuggaren etc

Litt A

v281436.b7730

Litt A

Prestbevis för Stenhuggaren Arvid Karl Fridolf Rosander i Hölkersbo
Lefnadsomständigheter före ankomsten till fängelset:

Födelseår, månad och dag samt ställe, uppgivet till by, socken, stad härad och län:
Född den 31 Augusti 1874 i Vesterviks stadsförsamling

Föräldrarnes namn, stånd och villkor samt hur de lefva och hvarest eller när och hvar-
est de aflidit:

Arb. C F Rosanders enka Greta Katrina Persdotter, som blef enka 1888 och lefver här i
fattiga omständigheter, bor i Hölkersbo

Uppfostran, förra yrke eller näringsfång samt tiden och stället för första och sista nat-
tvardsgången:

Har antagligen fått någon skolundervisning. Yrke stenhuggare. Första och sista nat-
tvardsgång 30/5 1889.

Ogift eller gift samt om maka och näranförvanter lefva, uppgift i deras namn och vis-
telseort:

Ogift

Den församling, i hvars mantalslängd personen senast varit uppförd:

Vestervik

Om när och af hvad anledning tillförne häktad för brott tilltalad, frikänd, bestraffad
eller benådad:

Undergått 3 års straffarbete för dråp.

Innanläsning och kristendomskunskap m.m.:

Svag innanläsning och svag Kristendomskunskap.

Vestervik af Kalmar län i Pastorexpedition d 4 december 1896 (nittiosex)

S G Salén

“Prestbetyg för Carl Oskar etc

Litt B

v281436.b7760

Litt B

Prestbevis för Carl Oskar Gustafsson
Lefnadsomständigheter före ankomsten till fängelset:

Födelseår, månad och dag samt ställe, uppgivet till by, socken, stad härad och län:

18 28/1 79

Tyskland

Föräldrarnes namn, stånd och villkor samt hur de lefva och hvarest eller när och hvar-
est de aflidit:

Obekant

Uppfostran, förra yrke eller näringsfång samt tiden och stället för första och sista nat-
tvardsgången:

Obekant. Om han är döpt är ej uppgifvet. Är icke konfirmerad.

Ogift eller gift samt om maka och näranförvanter lefva, uppgift i deras namn och vis-
telseort:

Ogift

Den församling, i hvars mantalslängd personen senast varit uppförd:

Lysekil. Skattskr N:32 hos Carl Joh Nilsson. Inflyttade från Lysekil den 5/6 1896

Om när och af hvad anledning tillförne häktad för brott tilltalad, frikänd, bestraffad
eller benådad:

Åtnjuter medborgerligt förtroende

Innanläsning och kristendomskunskap m.m.:

Obekant

Betygar Lysekil af Bohus län i Pastorsexpeditionen den 11/12 1896 (nittiosex)

B N Begfelt

Hörd om sina lefnadsförhållanden berättar Oskar Gustafsson att han är född i Tyskland och att hans föräldrar då han var 2 1/2 år gammal, inflyttade från Tyskland till Stockholm och voro der boende till dess de, som ännu lefva för tre år sedan flyttade till Lysekil. Sdus fader är stenhuggare och af honom har han lärt yrket. Han har gått i folkskola i Adolf Fredriks församling i Stockholm och blef vid 15 års ålder intagen i skeppsgossekören, der han qvarstod i 1 år o 7 månader, men fick då afsked efter utståndet disciplinstraff för oloflig bortgång från kasern. Han är som prestbeviset utvisar 20 år gammal och har icke förut varit för brott tilltalad eller straffad.

Åkl tillkännagifver, att han äfven till denna ransakning inkallat vittnen och anhåller om deras hörande på ed samt uppvisar vittnesstämning å snickaren Adolf Olausson i Gåshult, Hans Andersson i Lesund och Samuel Olsson i Bodal.

Bemälte vittnen företräda vid pårop och då jäf mot dem icke kan utletas få de aflägga vittnesed på hvilken de efter varning för dess missbruk höras en i sender och berätta:

1. Adolf Olausson: att vittnet vistades hos Hans Olausson i Hedängen, då Handl Qvicklund åtföljd af sdn dit inkom på qvällen den 1ste sistlidne Augusti. Så snart de voro inkomna tillsade sdn Qvicklund att genast anskaffa penninga för en sönderrifven jacka och hotade att slå ihjel honom om penningar icke skyndsamt aflemnades. Som vittnet hvarken kände Qvicklund eller sdn ansåg sig vittnet icke böra blanda sig i deras affärer och trodde för öfrigt att han derigenom kunnat reta stenhuggarne på sig. Vittnet hade vistats omkring en månad hos Hans Olausson och ehuru vittnet sjelf icke varit illa ute för stenhuggarne, hade han hört att de många gånger kunnat vara oresonliga och svåra

att kom till rätta med, hvadan vittnet fruktade för misshandel om han tagit Qvicklunds parti. Uppträdet hos Hans Olausson räckte ungeför en timma, och Qvicklund försökte på alla sätt förmå sdna att afstå från deras pockande på penningar men slutligen begärde han att af Hans Olausson få låna 35 Kr uppenbarligen af fruktan för sdnas hotfulla yttranden. Gustafsson var utan jacka då han kom in och vittnet såg icke den sönderrifna jackan, hvarem sdna talat. Vidkändt.

2. Hans Andersson: att vittnet vistades hos Hans Olausson i Hedängen den 1 sistlidne Augusti och såg när de kommo "injugande med Qvicklund" och påfordrade att han skulle till dem utlemna 35 Kr. Men också skulle han mista lifvet. Oskar Gustafsson var den stridigaste men båda sdna höllo ihop såväl i deras pockande på penningar som i hotfulla yttranden mot Qvicklund. Vittnet tror för sin del att verklig fara för Qvicklund förefanns emedan sdna under det långvariga talet flera gånger förklarade att de icke gingo från stället förrän Qvicklund anskaffat pengar och antydde att deras afsigt var, att då Qvicklund gick passa på och misshandla honom. Slutligen begärde Qvicklund att få låna penningar af Hans Olausson som genast framlemnade 35 Kr sedan talet på penningar vidgått, tror vittnet ungefär en timma Vidkändt.

3. Samuel Olausson: att vittnet vistades hos Hans Olausson i Hedängen samtidigt som de båda föregående vittnena och var närvarande då Qvicklund och sdna den 1 sistl Augusti på aftonen kommo till Hans Olaussons bostad. Qvicklund beklagade sig öfver att han blifvit öfverfallen och slagen af sdna och Oskar Gustafsson påstod att Qvicklund rifvit sönder en jacka för hvilken Gustafsson till en början fordrade betalning med 25 Kr men då Gustafsson yttrat: "du skall hafva minst 30 eller 35 Kr för jackan", fordrade han sesdermera sistnämnda belopp och båda sdna hotade gemensamt Qvicklund dels att de skulle slå ihjäl honom och dels att de skulle slå honom förderfvad. Qvicklund försökte på alla sätt att komma ifrån saken och begärde bland annat att få stanna qvar i Hedängen öfver natten och erhöill derpå af Hans Olausson jakande svar, men då dennes hustru kom in och fick höra talas om saken, förklarade hon att de icke vågade hysa Qvicklund öfver natten emedan de voro rädda för öfverfall af sdna och deras kamrater. Utanför på gården voro 8 á 11 andra stenhuggare och sdn Rosanders broder Stenqvist kom under uppträdet in men tillsades af sdna att tiga och gå sin väg. Då Qvicklund förklarade för sdna att han icke hade några penningar med sig och att han således icke kunde lemna dem några penningar sade sdna sig vara villiga att följa honom till Risängen för att der erhålla hvad de fordrade och försäkrade tillika att de icke på något sätt skulle ofreda honom på vägen men Qvicklund vågade icke lemna Hedängen i sdnas sällskap utan lånade då hellre penningar af Hans Olausson för att derigenom blifva sdna qvitt. Vidkändt.

Vittnet Adolf Olausson tillerkänngifver att han till alla delar vitsordar de två andra vittnenas berättelser i den mån de möjligen skilja sig ifrån hans egen.

Samtliga vittnen fordra ersättning för deras inställelse vid tinget och som de alla äro boende mera än 5 kilometer från tingsstället tillerkännas de hvad för sig hvad som åtgår till skjutspenningar för en häst fram och åter från deras hemvist och hit till Strömstad samt dessutom En Kr 50 öre i dagtraktamente för en i vittnesärendet tillsatt dag att af allmänna medel gäldas.

Sdna erkänna vittnesmålen hvarefter Qvicklund säger sig fästa Rättens uppmärksamhet derpå att han på allt sätt försökte slippa ifrån någon utbetalning till sdna men att han slutligen icke vågade att sätta sig emot deras pockande fordran af fruktan för deras hot

om lifvets förlust, hvarefter Qvicklund yrkar att sdna måtte dömas skyldige, att till honom återbetala de 35 Kr han aftvingades samt att derjemte ersätta målsegaren Johan Johansson dels för läkarelön och resa hit till staden med 10 Kr, dels ock för sveda och värk med 25 Kr.

Åkl öfverlemnar målet till HdRns pröfning med erinran att sdn Rosander äfven erkänt att han deltagit i misshandeln mot målsegarne hvarefter åkl yrkar sdnas fällande till ansvar enl 14 Kap 12§ och 21 Kap 1 och 10§§ Strafflagen.

Då något vidare icke förekommer, tillsägas åkl och målsegaren att taga afträde och sdna utföras ur tingsalen, medan HrRn beslutar följande i parternas närvaro afsagda

Utslag

Genom vittnesmålen och svarandenas eget erkännande är styrkt att sedan målsegarne den 1ste sistlidne Augusti på aftonen i hvarandras sällskap ankommit till Hemmansegaren Hans Olaussons i Hedängen bostad blefvo målsegarne der antastade af några stenhuggare, bland hvilka båda svarandena befunno sig; att omedelbart derefter sdn Oskar Gustafsson å allmän färdväg från Hedängen till landsvägen misshandlat målsegaren Johan Johansson och att sdn Rosander dervid var behjälplig men att han, såsom han sjelf påstått, just icke vidare slog Johansson; att sdna sedermera fasttogo Qvicklund och förde honom mellan sig med våld till ofvanbemälda Hans Olaussons i Hedängen bostad samt att båda sdna der med hot om svårare misshandel hvilket hot flera gånger upprepades, tvingade Qvicklund att af Hans Olausson låna 35 Kr, som sdn Gustafsson tillegnade sig.

Hvad emot sdna sålunda förekommit anser HdRn icke kunna hänföras till rån eller försök dertill, hvadan sdna befrias från ansvar härför; men emedan, genom hvad ofvan är anmärkt blifvit, styrkt att sdna genom hot om svårare misshandel gemensamt tvingat Qvicklund att anskaffa och till dem aflemna 35 Kr; ty och som då annat förhållande icke är ådagalagdt måste antagas att målseganden Johan Johansson vid åtalade tillfället af sdna erhållit de i Herr Doktor Cavalli Björkmans läkareintyg omnämnda kroppsskador, alltså och med stöd af 15 Kap 22§, jemförd med 3 Kap 3§ samt 14 Kap 13§ jemförd 11 Kap 15§ Strafflagen, pröfvar HdRn lagligt döma sdna för det de genom hot om misshandel aftvingat målseganden Qvicklund penningar att hvar för sig hållas till 6 månaders straffarbete samt för den å målseganden Johansson utöfvade misshandeln dels Oskar Gustafsson att för uppsåtlig misshandel å allmän farväg, hvarå skada följt, att undergå fängelse i 2 månader samt sdn Rosander, som icke är förvunnen till någon svårare delaktighet häri att böta 25 Kr, hvilket belopp, om Rosander saknar belopp till dess gäldande, skall jemlikt 4 Kap 7§ Strafflagen förvandlas och sammläggas det honom härofvän dömda straffarbetet. Det fängelsestraff Oskar Gustafsson blifvit ådömd, skall jemväl till straffarbete förvandlas och skola alltså sdna för båda åtalade brotten undergå straffarbete: Gustafsson i 7 mån och Rosander i 6 mån och 3 dagar, derest böterna icke utgå.

Härförutan förpligtas sdna att gemensamt eller hvilken bäst gitter återbetala målseganden Qvicklund de 35 Kr sdna honom aftvingat samt att för läkarelön, sveda och värk till målseganden Johansson utgifva fordrade 35 Kr. Slutligen åligger det sdna att gemensamt återgälda statsverket de belopp som blifvit vittnen i målet tillerkända; skolande sdna för undergående af dem ådömda straffet till kronohäktet i Uddevalla åter införpassas.

Efter meddelad besvärshänvisning förklara målseganden och sdna att de äro med HdRns utslag nöjda men åkl säger sig vilja närmare öfvertänka om han vill öfverklaga utslaget. Som ofvan

På Häradsrättens vägnar:
F D Carlborg